

- 1269 -

פרוטוקול מס. 95

מישיבת ועדה הכספית, שהתקיימה ביום ששי.
ט' בחמוז תשל"ד - 5.7.74, משעה 10.00.
(בחל-אביב, בבנק ישראל)

נ ר כ ח י ס - חברי הוועדה:

י. קרגמן - היו"ר
ע. אמוראי
א. אפרת
ש. ארליך
י. בדר
י. גולן
צ. גרשוני
ב.צ. חלפון
ש. לורנץ
א. מלמד
ע. פיינרמן
י.ש. פלומין
ח. קורפו
נ. קצב
ז. שובל
א. שוסטק
מ. שחל
א. רונן

מזמנים:

א. בן-יקר - נשיא לשכת המסחר ח"א-יפו
ד. פינס וש. בן-פורת - סגני נשיא לשכת המסחר
ד. קרסו - חבר
י. שוסטק - כלכלן
מ. נוידרפר - הממונה על הכנסות המדינה, משרד האוצר
ז. בירגר - סמנכ"ל משרד המסחר והתעשייה

מזכיר הוועדה:

א. קרשנר

ר ש מ ה :

שולמית פרג

אני פותח את הישיבה, ומקבל בברכה את האורחים.

היו"ר י. קרגמן:

אני רוצה להודות ליו"ר הוועדה שנענה לפנייתנו.

מר בן-יקר:

אני רוצה להביא בפני הוועדה את השגות הלשכה בקשר להשלכות הקשות היצואנים וגם ההשלכות לגבי המשק כולו. זאת ועוד: הכריזו שהמשלה נקטה בצעד זה בקשר למצב הכלכלי.

ברור שמטרתה של ההפקדה של יבוא היחה כדי לצמצם עד כמה שאפשר את הייבוא הגואה, וגם לתרום להטבת מאזן התשלומים, אלה דברים שידועים לנו. אלה דברים שאנחנו מודעים להם, ולא מהיום. למעשה, מדי פעם בפעם אנחנו שלחנו לוועדת הכספים הצעות שלנו בענין זה.

אנחנו גורסים שצו ההפקדה לא ישיג את מטרתו, אלא הוא יכול להיות לרועץ, שכך המטרה היא להקטין את הייבוא. כלומר, ע"י זה שיוקטן הייבוא הגואה, תקטן הצריכה. והרי הייבוא בא כדי לספק את הביקוש.

ברור הוא, שתהיה הכבדה על הצריכה. ההפקדה בצורתה הנוכחית - 20% לשנה, ללא רביח, ללא הצמדה, בתנאים אינפלציוניים קשים - כל אלה עולה בהוצאות. זה מעלה את תשומות הייבוא ליבואנים. לכן לא מתקבל על הדעת שמצד אחד מכבידים בשטח מסויים כדי להקטין את הצריכה, ומצד שני מוציאים את האפקט הזה.

ידיד טוב שלי, שהוא אחד ממשק הכספים בארץ, נפגש אחרי הטלת צו ההפקדה עם מנכ"ל משרד המספר והתעשייה בארץ מסויימת, והוא אמר כי צו זה יכביד מאד. אחרי צו ההפקדה המצב יהיה קשה ליבואנים כי הם יצטרכו לצמצם את הייבוא בעוד הצריכה גואה, ואז שוב יהיה שוק מקביל, כמו במלט שעשו המחירים. היקר מושך למעלה, ואז ייווצר מצב כזה שהמחירים יעלו.

אם המצרך עולה ליבואנים, זה לא חמיד, ולא בכל מקרה, שזה עולה לצרכן, כי יש הרבה ענפים שלמרות הצריכה הגואה שם, אין שוק מוכרים. הם סופגים את זה, כי יש חחרות וכו'.

יש אלטרנטיבה שנייה, אם הביקוש גואה והייבואנים אינם יכולים להביא, אז יש הרבה כאלה שייבאו, כמעט באופן בלתי מוגבל. הנה, התעשיינים נכנסים לייבוא מקררים, מכונות כביסה ועוד. ומי ימנע מחברות בעלות אמצעים פיננסיים מלייבא? הם יגבו את המחירים כפי שזה קיים בצו ההפקדה.

מכל מקום, אנחנו אומרים כי זה רק הצרח צעדי הסקטור שמייבא דברים, וטוב להביא דברים.

אני חושב שאנחנו צריכים להשיג את הדרך הזו שהולכים לשלם מס שפתיים מסויים, ולהטיל על ציבור מסויים הכבדות וגזירות שלא יוכל לעמוד בהם. תוך זמן קצר יאלצו ענפים מסויימים להפקיד כמעט את כל ההון העצמי שלהם לשנה. למעשה, הם כבר צורכים אשראי גדול. זה גם השפיע על האשראי. מישהו שרוצה להשאר בעמדה שלו, יחפש וימצא כסף. הוא יפנה לאשראי מחוץ למסגרת הבנקאית. כידוע, שעור הרביח עלתה בחודשים האחרונים, מאז פרסום צו ההפקדה, ל-36%. 29% רביח ע"י חברות מסויימות, 4% ערבות בנקאית. הרביח נגבית מראש. כך שמגיעים ל-36% רביח.

נניח שמספר יבואנים יצליחו לקבל אשראי כזה, אבל אחרים לא יוכלו להגיע לאשראי זה. הרי יש השלכות על המשק. הרביח עולה לגבי כל המשק. לתעשייה ולכל. זה לרועץ למשק.

מר בן-יקר:

אני חוזר ואומר כי הבית שולית של 35% היא לרועץ למשק, שכן לא רק היבואנים ישלמו אותה.

אנחנו פנינו לשר המסחר והתעשייה ולשר האוצר, ואמרנו או שתאפשרו לנו להעביר את ההוצאות על המצרר, או שתתנו לנו אשראי, למעשה, זהו המצב שנוצר. כיום, המצב החרף יותר בגלל היטל בטחון של 10%. לפתע פתאום יש עוד היטל של 10% ו-20% הפקדה המחירים עלו. אמנם המחירים הם בעליה, אבל יש נטיה לירידה. זה נמנע מסקטורים מסויימים בייבוא לקיים את זה. מחזור ההון הממוצע של המלאי נע בין 4 ל-5 ענפים לשנה. במזון זה בין 8 ל-10. לאלה יש הון שלילי.

האם כוונת היטל הבטחון היא לספוג כספים? מה היא האמת בעניין זה? צמצום הצריכה? ספיגת כספים מהציבור או לא? מכל מקום, לנו ברור שכוונת היטל הבטחון היא להצר צעדים של חלק מהציבור, אני מבקש מחברי לתת דוגמאות חיות, כיצד זה בא לידי ביטוי. ומוועדת הכספים אני מבקש לשקול את הטענות שלנו.

מר בן-פורת:

קודם כל, אנחנו יוצאים מהנחה שכולם מעוניינים להעביר את המשק, ושהעול ושההשתתפות יהיו על כל הציבור. ההנחה היא שהמחוקקים צריכים לצמצם את הייבוא, ולא את היבואנים. יש בזה הבדל גדול. אם נצמצם את הייבוא של דברים מסויימים - ואפילו לא הכל, שכן יש ייבוא חיוני שהוא לעצם קיומנו - הרי שלאור ההנחות הללו אנחנו נראה כי האוצר החטיא את המטרה.

הנימוקים לכך הם: א) על כל מה שמשלם 10% מכס ומעלה, הרי שזה לשלילה על מצרכים חיוניים. כל מכס, חוץ מהיטל בטחוני, חל 10% הפקדה. פירוש הדבר, שזה פוגע במצרר חיוני, ואז השפעתו חלשה יותר. אותם מצרכים שמשלמים 10% מכס, הם לרוב חיוניים.

ב) כל יבואן שאיננו מצליח לעשות ייבוא, הרי זה משום שהוא איננו יכול לכסות את הוצאות העסק שלו. זאת אומרת, שתוך שנה במשך 5 מחזורים יהיה במאזן שלילי. התוצאה היא, שהייבואן של מצרכים חיוניים ימצא את עצמו בהתחרות על מצרר שולי. שם ישלמו.

אם אני אומר, שהחשש הוא שהחוק, למרות כוונתו הטובה לחסל ייבוא, יחסל יבואנים. בארץ הזו קיימים גופים עם כספים ציבוריים, וחצי ציבוריים, שהמימון לגביהם איננו מהווה בעיה חמורה.

לי יש כלל גדול - לא להזכיר שמות, ואני אכן לא אזכיר כל שם בעניין זה. לדעתי, החוק הנוכחי מחטיא את המטרה. האפשרות היא שצריך לספוג כסף מהרחוב. אם אני מביא מכונית חיונית, ואין מי שיקנה אותה על מנת להתפטר מכסף שיש לאיש; מקדחה לא יקנו. אבל פריג'דר - כן. אני יכול להגיד לקונה שישלם לי עבור הכסף שאני חייב להפקיד, ושבעוד שנה אחזיר לו את כספו?

אנחנו עומדים בחודש השני של הפקדה, ואני יכול להגיד לכם שישנם יבואנים שאין להם כסף להפקדה. החוק הזה בא בפתאומיות. יבואן הזמין סחורות חיוניות, ופתאום אומרים לו ש"ההון שלך ושל מספר יבואנים אחרים הוא בניגוד לרוח המחוקק". עכשיו באה תוספת. נכון הוא שאת היטל הבטחון הנוסף מותר להשפיע על המחיר. אבל אין זו שאלה של מחיר, אלא זו שאלה של 30% נוספים בעת הוצאת הסחורה.

עכשיו, בעת מלחמה, האם אנחנו זקוקים לרזרבה של מלאי חיוני? מדברים על הזרמת מאות מיליונים ליצירת מלאי. כאילו המטרה היא לצמצם יבואנים ולא צמצום ייבוא. לכן, לאור כל זה, אם אנחנו כולנו - ופה יושבים אנשים, שאני אחד מהם, שנמצאים בארץ 50 שנה, לביצור המדינה, לבטחון המדינה, אנחנו יכולים להגיד כי החוק הזה של הפקדות בצורתו היום, איננו צודק, וכי הוא החטיא את המטרה.

אין הגיון לקחת בתקנפה שלנו הפקדה ללא רבית וללא הצמדה לשנה שלמה; אין אדם בארץ, מחוץ ליבואנים, שלוקחים ממנו את הקפיטל ללא פיצויים; צורת החוק, ללא סלקציה של רמה, הבאה כדי לקחת הפקדות מהקונה על מנת שיספוג מאותם מיליונים של לירות שמסתובבות ברחוב - צורה זו איננה טובה. למעשה, אותו כסף שמסתובב ברחוב הוא לא של היבואנים. זה לא יפתור ולא כלום.

החוק צריך להיות קונסטרוקטיבי, והוא צריך לספוג כסף בלתי קונסטרוקטיבי.

ד. פינס:

הכינותי חומר, הוצאתי אותו מהירחון לסטטיסטיקה. הבאנו ב-60 מיליון ליי עצים. זה היה ייבוא חיוני, כי הבנייה דורשת עצים. אם כן, הרי לפי חוק זה אנחנו נצטרך להפקיד 60 מיליון דולר.

ענף העץ הוא ענף מבוסס למדי. יש לנו בעלי הון. אבל אין לנו מספיק הון כדי להפקיד 60 מיליון ליי לשנה. גם אם נוציא את כל הכסף, זה לא יהיה לנו. הייתי אומר, כי מצב זה הוא בלתי נסבל.

ההפקדה שהיתה בפעם שעברה היתה של 50% כאשר ערך הלירה היה יותר גדול. אם נאמר שהיום אנחנו מפקידים 20%, והייבוא עולה פי-שלוש, הרי זה 60%. בהשוואה ל-20%, הרי הפעם אנחנו רואים שזה פי-שנים-ורבע במונחים של לירות. נוסף לזה, הרבית בכל צורה שהיא חכבד הרבה יותר.

הזכירו את איטליה, לכך פניתי לשגרירות איטליה ובקשתי נחונים. אם כן, ב-1 במאי עשו הפקדה, וזה היה רק על מותרות. חמרי גלם ונכסי השקעה היו פטורים. ולא כמו פה, 1000 ליי.

ב-15 ביוני בוטלה חובת ההפקדה באיטליה. הפרטים עדיין לא ידועים אפילו בשגרירות איטליה. אין להם מספיק כספים, לכן עשו מה שעשו, כי בלי ייבוא המשק לא יכול לחיות.

אני הראשון אהיה אשר אסכים שלא יהיה ייבוא, אבל אז תהיה מהפכה בארץ.

זאת ועוד: אם הנטל היה שווה לכולם, אז יכול להיות שהעניין לא היה מסובך. אבל רק מי שמשלם 10% ומעלה חייב הפקדה. אם כן, על שליש מסך הייבוא - אולי 25% מסך הייבוא יהיה חייב בהפקדה, וחייב להביא את מיליארד הלירות שהממשלה רוצה לגבות.

האוצר אמר לנו כי במקרים חריגים, שיפנו, ואולי נמצא קרן. אני משוכנע שדברים כאלה יסתדרו. ענף העצים היה על טהרת הפרטיים. אבל המשביר המרכזי נכנס לזה, והוא אכן מייבא עצים בשתי אניות. אני לא יודע אם אקבל את העזרה, אבל הוא - המשביר המרכזי - בודאי יקבל.

ד. קרסו:

אוסף כמה מלים בקשר עם הענף שאותו אני מכיר, ואני אדגים לכם כיצד זה מחטיא את המטרה. אני מדבר על ענף המכוניות: בשלושת החדשים הראשונים של 1974, ייבאו ב-30% פחות מכוניות לעומת התקופה המקבילה של 1973. כלומר, היה פחות ייבוא. וזה היה בלי הפקדה, בלי היטלים ובלי שום דבר. פשוט מאד, הציבור לא דורש יותר רכב.

ברגע השני של השנה הזו - מאפריל ואילך - היו בעיות בגלל הפיחות. התעוררה עצבנות בקרב הציבור, וקנו כל דבר שאפשר להשיג, והביקוש גם למכוניות גדל בצורה תלולה מאד.

עם פרסום צו ההפקדה פנינו לאוצר, למשרד התחבורה ולמשרד המסחר והתעשייה, והצענו להשיג את האפקט שהם דורשים - לקבל את ההפקדה הזו מרוכש המכונית, שכן אי אפשר לומר עליהם שהם מסכנים. כולם הבינו וכולם הסכימו, ואז נתקבלה החלטה לגלגל את ההפקדה על הרוכש, כי רק בצורה זו אפשר להשיג את צמצום הייבוא.

אם יפקיד רוכש המכונית 2000 ל"י, שזו ההפקדה הממוצעת, ונכפיל סכום זה ב-30 אלף רוכשי המכוניות, הרי שזה בלבד יכניס 60 מיליון ל"י.

אמנם ענף המכוניות יצטרך להפקיד הרבה יותר, כי הייבוא ממשיך והביקוש לא קטן, ואז הייבוא לא יצטמצם והציבור הרחב יחפש מוצא, ואז הייבוא לא יהיה של 30 אלף מכוניות, אולי יהיה אז של 40 אלף מכוניות.

אנחנו, בתור ציבור אחראי, מוכנים להצטמצם ולתרום תרומתנו להבראת המשק. אבל אנחנו צריכים להיות משוכנעים שהצעדים שהממשלה נוקטת הם נכונים. מכל מקום, אם צעדים אלה אינם נכונים, ומחסימים את המטרה - ולא יהיה צמצום ייבוא - הרי שזה יכה את היבואנים. אני משוכנע שכל הנוכחים מסכימים לכך.

אנחנו מבקשים לאפשר לנו להעביר את נטל ההפקדה על שכס רוכשי המכוניות, שכן אז יצטמצם הביקוש, והרי לזה אנחנו רוצים להגיע.

לגבי היטל בטחון של 10%: אנחנו פנינו ושאלנו אותם לגבי המכוניות שנרכשו ושהגיעו כבר - אולי הם יכולים לתת לנו האפשרות למסור את המכוניות כפי ששולמו, אז אמרו שישלמו עוד 1000 ל"י, עוד 2000 ל"י או עוד 5000 ל"י איפה ההגיון? אם ההגיון הוא להכביד על רוכש המצרף, אז צריך לתת לאורך כל הדרך.

ביחס למשאיות: הכוונה למשאיות כבדות דיזל מהייבוא שעולות 75 אלף ל"י ערך "ציף", לפני מסים. רכב בינוני עולה 120 אלף ל"י ערך "ציף". יבואן יצטרך להפקיד אם כך 25 אלף ל"י בשביל משאית אחת. ההפסד שיהיה בין הרביית השולית וירידת ערך הכסף במשך שנה שלמה, יעבור על איזה רווח שיכול להיות לו על ייבוא משאית זו. ופה יקרה אז? אז יקרה כך שמשאיות כבדות דיזל לא יהיה כדאי לייבא, ואז יופסק ייבוא זה. האם זו הכוונה של צו ההפקדה?

אני מציע שעל המשאיות יבוטל צו ההפקדה. אני מדבר גם על מצרכים אחרים, משום שאף אחד אינו חושב מה תהיינה התוצאות. לדעתי, הן תהיינה הרסניות ביותר.

אנחנו מונים 25-28 יבואנים של מכוניות, ואנחנו מעסיקים אלפים רבים של עובדים. ואם נסתכל על תעסוקה בלתי ישירה, אז נראה שיש מספר כפול של עובדים שאותם אנחנו מעסיקים ישירות. אנחנו מתקיימים מתוך הענף הזה. כספים רבים מושקעים בבנינים ובמוסכים. לנו אין כל סובסידיה ממשלתית. הכל מושקע במלאי וציוד. אם אנחנו נפנה לבנקים כדי להגדיל את היקף המימון שלנו, אז אנחנו נתקלים בקיר אטום. לכן אנחנו נאלצים לפנות למימון שולי.

אנחנו מבקשים לבטל את צו ההפקדה.

מר פפון:

אני רוצה להתייחס רק להשלכות של ההפקדה על ייבוא מזון: אני עדיין לא שוכח שבמלחמת יום הכפורים היו פניות אלינו מצד משרד המסחר והתעשייה שאמרו לנו: "קחו כספים והביאו סחורה. אין לנו מלאי בארץ".

ענף המזון מגלגל את אמצעי הייבוא שלו כדי לקיים עסק אפשרי כ-10 עד 14 פעמים בשנה. כך שאנחנו נותנים לממשלה 250%.

מכל מקום, אני חושב שאין זו כוונת המחוקק. אין לנו אפשרות לגלגל את ההפקדה על הצרכן, כי הפריטים שאנחנו מוכרים הם פריטים קטנים, כך שאין לנו אפשרות להעביר את זה לצרכן.

מצד שלישי, מתח הרווחים בענף המזון נע ב-4%. יוצא איפוא שזו הדרך היחידה לבטל את צו ההפקדה, כי זה לא ניהן. אנחנו מייבאים כיתניות, שימורים שעועית, קפה ועוד. אני רוצה להזכיר כאן, כי במלחמת יום הכפורים חזרו והכריזו כי אין לנו מלאי מספיק במדינת ישראל.

הערה נוספת: המכס על מוצרים קטנים הוא קצוב. אם מייבאים שעועית, או סחורה יותר יקרה, אז אין צורך בהפקדה. בסחורה עממית, יש. המסקנה היא, לא להביא מצרך עממי.

צ. גרשוני:

מכוניות, זו דוגמה טובה. הממשלה תגלגל את ההפקדה על הקונה. אבל זה לא מתקבל על דעתי. בכל זאת ברצוני לשאול: האם אתם לא מגלגלים בפועל את ההפקדה על היבואנים? מה שקרה בשבועות, האם זה לא חל על הקונה? אם זה לא חל על הקונה, אז מדוע אתם לא מעבירים את זה על הקונה?

אנחנו מדברים כשותפים, כפי שאתם דברתם פה. למעשה, אנחנו רוצים מדיניות של ריסון. מדוע לא חתארגנו לזה שאחוז מסויים מהכספים ייספג? כאשר עולה המחיר ב-10%, אז זה גם כן מתגלגל על הקונה. למה לא תתנו יד לזה? למה אתם מדברים על זה שאין אפשרות להוריד את הביקוש? המדיניות המוצעת היא רק על הפקדה.

א. אפרת:

יש פה קבוצה שלמה של פריטים שלא נכנסים למסגרת זו. מה קרה בחודש יוני וראשית יולי, אחרי שהתחילו בהפקדה? האם ירדו ההזמנות? האם היו צמצומים?

ש. לורנץ:

במקרה שהכל נשאר לייבואנים, האם התוצאה מכך לא תהיה שאתם מחשבים כמה עולה הרבית השולית, שכן אתם ממילא מעלים את המחירים או מטילים על הקונה?

י.ש. פלומין:

שאלתי נשאלה כבר.

ח. קורפנו:

10% מכס. ופה מדברים על 35% --- (א. בן-יקר: זה כולל הכל).

מ. נוידרפר:

35% היטל ו-10% מכס.

א. שוסטק:

מה נשחנה? ההפקדה שהיתה בעבר היתה לחצי שנה, ועכשיו זה לשנה. האם אתם מציעים לחזור לגזירה הקודמת, או האם אתם תובעים את כל הגזירה?

ג. קצב:

ח"כ שוסטק שאל את שאלתי. לאור דבריו של ח"כ לורנץ לא ברור לי דבר אחד - האם המגמה היא שלא לגלגל את זה על הצרכן? ואיך זה רק לגבי המכוניות.

מ. שחל:

כל ענף אומר שאסור לנגוע בו. במזון, אסור; במכוניות, אסור. מה תרומת היבואנים לצמצום עליות המחירים? בעתונות כתוב שרווח על מכוניות נוסעים מגיע בין 31% ל-49% מה יבואן עושה כדי לזקוף חלק מההתייכרות ברווח שלו?

א. בן-יקר:

קודם כל, לח"כ גרשוני: אנחנו אמרנו בתחילת הדברים שהכוונה הרצויה היא לגלגל, אבל אי אפשר לגלגל, כי יש פיקוח על המחירים. חוק פיקוח על המחירים איננו מאפשר לגלגל את ההתייכרות על המצרך. אנחנו מקיימים את צו הפיקוח.

ח"כ גרשוני גם שאל על היטל הבטחון החדש של 10% מובן שהיטל זה מייקר את המצרך, וזה מועבר לצרכן. זו המטרה.

רבותי, לא רק היום אני אומר כך. בוועדה הראשונה לבלימת האינפלציה - ח"כ אפרת וזאי זוכר - שבה אמרתי דברים אלה: תשומות היבוא, העליה במחירי תשומות יבוא איננם מאפשרים לתת פיצוי, כי אין על זה חוקה. המחירים של חמרי גלם עולים בעולם. צריך לעבור יותר כדי לשלם מסים, וצריך גם שיהיה פרויזן יותר גדול. איך עושים את זה? יש מומחים ממני.

מה קרה ביוני-יולי? בענפים מסויימים הייתה רגיעה מסויימת. שמועות על פיתוח באו, וזה הביא אצל הקמעונאים רגיעה. חלק מהיבואנים שייבוא שלהם קטן, משתדל לפצל את הייבוא לסכומים קטנים שעליהם לא חל צו ההפקדה. אבל יש חלק מהיבואנים שמייבאים מצרכים גדולים, והם באמת שינו את הזמנותיהם. מה שאפשר לבטל, בוטל. אבל חושבים ברצינות שבסוף 1974 נתאים את ההזמנות בהתאם לאפשרויות המימון.

ח"כ שוסטק שאל מה נשחנה? - אנחנו לא החקפנו את צו ההפקדה. כדי למנוע קשיים אמרתי ליוסף ספיר ז"ל, שזה יהיה לחצי שנה. אבל עד היום מתקפים אותי בענין זה. היום לא שאלו אותנו בענין זה. הפעם זה לא לחצי שנה, אלא לשנה; גם הרביית יותר גבוהה; גם ההיקף היום יותר גדול. לכן יש הבדל בין מה שהיה בעבר לבין היום.

לאחר שננקטו אמצעים נוספים, בכל זאת הצריכה מוכפלת. לגבי מכוניות אני חושב שזה אותו דבר, לכן צריך או לאפשר לגלגל, או לבטל את צו ההפקדה.

חברת הכנסת קצב שאלה אותה שאלה. אם הדברים מתגלגלים, אז אין צורך בצו הפקדה, ואין צורך גם בספיגה זו. אלה חוקים שכולם צריכים לשאת בהם.

נחנו דוגמאות, ולא אמרנו שלכל ענף וענף צריך לבטל. אנחנו רק רצינו להדגים. הנה, על ברזל אין צו כזה, ואילו על עצים יש.

י. ש. פלומין:

איזה חלק אתם חושבים שצריך להטיל על הצרכן, ואיזה לא. מכונית - כן, ושעועית

- לא?

אנחנו מוכרחים לשבת עם אנשי האוצר
ומסחר ותעשייה, ויחד אתם נציע מה

א. בן-יקר:

אפשר ומה אי אפשר.

ד. קרסו:
קודם כל, המלה "רווח" - מטעה, כי
זה מירווח, וזה נע בין 17% עד 40%.
זה מחיר עלות על הנייר, ובחור זה כלולים מסים. כך שנשאר מתוך זה פחות
מרגע. אנחנו צריכים להביא את המכונת מהנמל.

אנחנו הפנינו לאותם עתונאים שכתבו
על כך את הנתונים, אך הם אינם מפרסמים דברים כאלה כפי שהם יודעים
להכתים. למעשה, לא כל מה שקוראים "רווח", הוא רווח.

משנת 1973 אנחנו סופגים את כל
העלויות בהובלה ימית - פעם אחת היתה עליה בינואר, והפעם השניה היתה
ביוני. אנחנו סופגים הכל. מכל מקום, אם מישהו מעוניין שיהיה אצל
כולם הפסדים, אז בבקשה, שיגיד. אם יש רווחים סבירים --- (היו"ר י.
קרגמן: שישלמו מסים) הם ישלמו, אבל אין להם 40% רווחים. זו טעות.
הרוב הגדול, יותר מ-90% מגיע ל-30%. באותו מאמר היה כתוב גם על 17%.
מדוע נתפסים לגובה?

אין לנו כל אפשרות לגבות את ההפקדה.
היתה החלטה של השרים הכלכליים שאמרה לא לגבות. עד שבאה מכונת, משלמים
הרוכשים מקדמה. זה חלק ממחיר המכונת.

תודה רבה לכם.

היו"ר י. קרגמן:

(אנשי לשכת המסחר עוזבים את הישיבה)

י. בדר:
אני מאמין שהאמצעי הטוב ביותר, היעיל
ביותר, להגבלת הייבוא הוא המכס. או
כמו שאומרים עכשיו, באופן מודרני יותר - היטל ייבוא. אבל אין הבדל
בין היטל ייבוא לבין מכסים אחרים.

הסיעה שלי, לפני כמה חדשים, המליצה על
הגדלת היטל ייבוא אחרי שהוא הועלה ב-10%. אני לא בטוח אם היא, הסיעה
שלי, תוכל - על אף שהיא באופוזיציה, כמו שהוכיחה בכנסת לפני יומיים -
שהיא תוכל להתנגד להעלאת היטל ייבוא. דרך אגב, העלאה זו שינחה את
תוכן הצו. הצו היה לגבי סחורות שהן טעונות מכס עד 10%. אני מניח
שיש כאלה שיהיו פטורות מהפקדון הזה. עכשיו הן לא פטורות. אני אומר
את זה משום שאני לא מייחס שום חשיבות לתיקון כזה.

כל ההמצאה הזו של פקדון ייבוא נולדה
באנגליה, בכדי להקשות על ייבוא --- (מ. נוידרפר: הם העתיקו אותה מאתנו)

אני קראתי הרבה על הדיונים שהיו
באנגליה לגבי הפקדה, ולא מצאתי שום ויכוח תיאורטי כלכלי רציני על
הפקדה אצלנו. באנגליה היתה הפקדה זמנית, והמטרה היתה להקשות על
הייבוא מבלי להעלות את המחירים, ולא דוקא על ייבוא, כי באנגליה
לא התקדמו כמונו, והם אינם חושבים שאין גבול להעלאת מחירים במשך
הזמן. הם אכן מעלים מחירים באיזה שטח, ואז המחירים יעלו בשטחים
אחרים. את זה למדנו, אבל זה איננו מחייב בארץ, ובודאי לא באוצר.

י. בדר:

בתנאי איפליציה הקיימת אצלנו, להגיד לאדם "אתה תפקיד 1000 ליי לשנה". פירוש הדבר שאומרים לו "אתה תפקיד 300 ליי מתוך 1000 ליי אלה", או 250 ליי. מי יקבל אותם? - אף אחד. אם כן, ברצוני לומר למר נוידרפר: "אל תמציא שיטות כאלה שלאזרח לא יהיה וגם לך לא יהיה. אתה לא כל כך עשיר בהכנסות".

עכשיו אומרים לי שמבחינה זו אני מעדיף מכס, היטל כללי, וכל מה שאתה רוצה. להגיד שאתה תכניס את ההפקדה למחיר - זה לא יהיה לטובה. אתה מונע העלאת מחירים על אף עליית עלות הסחורה. זו שיטה אינפלציונית - להעלות עלות הסחורה, לאסור העלאת מחירים? זה שגעון וגם לא צודק. יש סחורות שהיבואן או התעשיין מוכרח לשמור במלאי רב. יש מקרים בהם הוא יכול להסתפק במחזור לחידוש המלאי במשך מספר חדשים. במקרה הראשון הוא משלם פקדון אחד. במקרה השני הוא משלם ארבעה פקדונות, כי על אף שהוא ישחמש במלאי אז יש לו מלאי חדש. ויש שעושים להיפך. יוצא כך שאין בזה שום יחס למחיר המשקי.

דבר נוסף: כל אותן מטרות שהיו לאלה שהשחמשו בזה בחו"ל - אז לגבי אנגליה אני יודע. זה נעשה מתוך נימוקים שלא להעלות את המכס. שיטה זו של פקדון אין אצלנו.

זאת ועוד: במשך יציבות יחסית של המחירים, היתה לך מטרה לשמור על המשך יציבות. (ב) המחיר הריאלי של פקדון היה יותר נמוך. עכשיו אתה מטיל על פקדון את כל הנטל דבר שלא היה במקום אחר.

מבחינה כללית-כלכלית: אנחנו מריצים את היצואן. בזמנו עשינו שבבנייה זה 12%; במשאיות זה בודאי 95%-100%. אבל יש בזה גם דבר כללי - כל עוד השער נחשב 4.20 ליי הדולר. דרושים לנו 20% של ייבוא בכדי שיהיה ייצור בארץ. יש ענף בארץ שבמאח האחוזים הוא מהארץ; אין ייבוא מלאי. אבל חשמל כן; דלק כן. אבל לאחר מה שצורך העובד - כן? - זה 30%. אפשר לשנות את זה באחוז אחד או בשנים. אבל לא זו הבעיה.

אם אנחנו רוצים להקטין את הייבוא, אז אנחנו מוכרחים להקטין את הצריכה, ולא את הייבוא. את הצריכה הכללית ואז נעמיד את הייבוא בפרופורציה. אפשר להקטין במידה קטנה את החלק של הייבוא בצריכה. אומרים לי שזה משיכת הון, עיקור ההון. עיקור ההון - זה אמצעי. עשינו את זה בשנת 1951. בזמנו, זשאל אותי ידידי המנוח ארן: "אתה סבור ש-10%-20% זה פחות מדי?" לא נחתי לו תשובה אז, ואני לא אתן תשובה גם היום. עשינו עיקור, אבל לא בסקטור זה, ובסקטור זה בלבד. זאת עשו בבלגיה בזמנו בהצלחה רבה. כך שבבת אחת הם רפאו את המשק. עשו גם במקומות אחרים בהצלחה, ובלי הצלחה לפעמים. אבל לעשות עיקור משיכת כסף ע"י יבואנים - הרי מבחינה כלכלית זו עבירה; מבחינת תועלת משק. זה נזק.

אדוני היושב ראש, אם הוועדה תציע

לכנסת לאשר צו זה, אז אני נרשם לדעה נפרדת.

ש. ארליך:
אני מבקש לשאול, אצל מי הצטבר סף שחור?
אצל התעשיין והייבואן?

מי לוחץ על הביקוש הגדול? על הצריכה?
מי גרם לבהלת הקניות? - הממשלה.
גרמה.

מי רץ לקנות? הצרכן, ולא היהודים

האלה שישבו כאן, ולא מושביץ.

אם כן, הבעיה מתחילה ממי לספוג עודף כסף - מהסקטור הפרודוקטיבי היצרני או מהגורם הלוחץ האינפלציוני. קודם כל, האמצעי הזה מחטיא את המטרה. אני מתנגד לצו זה. אבל אתם רוצים לאלץ יבואן מכוניות, שהוא יפקיד 20%, ומי שהולך לקנות מכונית ב-80-100 אלף ל"י לא צריך להפקיד. מדוע? מכונית אמריקאית עולה 100 אלף ל"י. איפה הצדק והמחשבה הכלכלית? האם זו ספיגה? אתה מעוניין ברמת מלאי מצומצם בתעשייה או ברמת מלאי יותר גבוה?

אחה מטיל היטל על חמרי גלם בתעשייה? כאשר פרצה מלחמת יום הכפורים לפתע, התברר שטוב כי היה מלאי. עכשיו יצטרך התעשיין לצמצם את המלאי שלו, ולא יקנה. האם זו הכוונה? מכונית לתעשייה, או חלקי חילוף לציוד תעשייתי - לא יקנו. מכל מקום, בצו ההפקדה הקודם החחיל ב-30% מכס, אז היה הגיון בזה. שילם 6% רבית. היום הפער הוא עצום. עכשיו אתה גורם לתעשיין ולייבואן הפסדים ענקיים. 1000 ל"י שהוא מפקיד היום, כעבור שנה אתה נותן לו 700 ל"י מזה. איפה ההגיון? מה אתה משיג בזה?

אני אומר שאין רחיעה בספיגת כסף. הספיגה היא כסף, אשר למעשה הוא של הבנקים. אתה יודע שכיום יורד עובר-ושב בבנקים. אני מביין, צו הפקדה - בבקשה, 30%. אבל מכס, בלי הפקדה. לא אומרים את כל האמת. זה פוגע בציוד, בחמרי גלם. זה פוגע בחלק של אנשים, כי הם פוגעים ברכושם. זו הפליה בין אזרח לאזרח. על כל פנים, אחה לא משיג הקטנת הביקוש.

לא איכפת לי אם תעלה את המכס, שכן יש בזה מחשבה כלכלית, לגבי הצרכן אתה לא מייקר שום דבר. לדעתי, זה יפגע במשק, ודוקא בשטחים כאלה שאנחנו לא מעוניינים בשיחוקם. שיעשה שיפור בצורה סלקטיבית, שלא יפגע בדברים חיוניים במשק.

י. גולן:

אמצעי זה בתקופה זו, הוא הכרחי. אין לי ספק שהוא פוגע. אין לך

אמצעי שאינו פוגע. אנחנו הולכים במיגוון רחב, ועושים את זה לכל הציבור, במשק, בכלכלה. אכן עומס זה הוא עומס. אני יודע. אני בטוח שבכל עניין תשיג כסף שחור.

לגבי ההפקדה: רבותי, זה הזמן.

עשה את זה בזמנו שר המסחר והתעשייה יוסף ספיר ז"ל, והוא עשה את זה בתקופה יותר קלה. זה היה חמור מאד אז. ההפקדה אז היתה של 50%. ובאמת היתה בקורת חמורה מאד על כך.

אופרים להם לספוג. רוצים להקטין את

מתח הרווח, וזה חל על עלות המחיר.

היבואנים האלה זה ציבור קטן. אבל

מתח הרווחים שלהם איננו קטן. יש רווחים של 35% עד 50% בשוק. אפשר להטיל עליהם. העומס הוא כבד. אולי אנחנו צריכים לבחון אם אפשר לקצר את התקופה, כי הכסף זה דבר חמור מאד. 15%-16% בפקדון קצוב בבנק, או, אני מציע, לשלם להם רבית. צריך לשלם להם איזה שהוא פיצוי. את הדבר הזה הייתי מציע לממשלה לשקול.

לעצם העניין, עם כל הקושי בדבר,

כל אחד מוכרח לקחת על עצמו, והם לא שכבה נמוכה בכל הקשת הרחבה הזו. (ש. ארליך: זה לא ישיג את המטרה)

זה עניין שמסחכם במיליארד לירות.

אם הבנקים נוחנים סכום זה, והוא חוזר לאוצר המדינה, הרי שאני מציע לשקול דרכים להקלה - רבית על ההפקדה.

ז. שובל:

באיזה שלב נדרשת ההפקדה - האם זה בזמן הבאה הסחורה לנמל? כלומר,

כשהסחורה נכנסת לקונסיגנציה בזמן השחרור.

אחת הסיבות להפקדה שהוטלה בזמנו גם באנגליה וגם באיטליה היא, עיקור השוק המשותף, את "גאאת". כלומר, רוצים להגיע לאותה תוצאה. לאחר שהלכנו בלאו הכי על היטל של יבוא, עכשיו הגדלנו, וטוב שהגדלנו את זה.

בכמה היה צריך להגדיל את ההיטל כדי להגיע לתוצאה מבחינת הסכומים של הפקדה זו? יש בהחלט נטיה בלתי יחסית בקרב היבואנים הפרטיים הקטנים. ישנה סכנה של התמוטטות בסיסית של יבואנים, אני לא חושב על קרסו. יש לו חלפים. אבל יש יבואנים קטנים, גם העשיינים קטנים גם במזון, שיש חשש לגביהם פן יתמוטטו. הרבית יכולה להגיע ל-40%, ואז זה יכול להביא למצב של התמוטטות. אני לא חושב שזו המטרה המוצהרת.

א. שוטסק:

הצו הזה, מחאריך 24 במאי - יש לי הרושם שהוא של הממשלה הקודמת שלא ידעה

מההיטלים החדשים של היבוא. לכן אני שואל את עצמי: עשו את זה משום שלא חשבו שיהיו היטלים כאלה. האם לא נשתנה שום דבר בזה שחלה תמורה כזו בכלכלה? האם לא צריך לחשוב על איזו רגולציה? היום יש עוד אמצעים. אולי נחשוב שצריכה להיות רגולציה באותו צו שיצא בזמנו?

אנחנו מדברים פה על הוצאת סכומי כסף, כלומר ספיגת כסף לבנק ישראל כדי שבמשך תקופה מסוימת לא ישתמשו בו. זו המטרה. פשוט מאד, להוציא סכומי כסף. אינני בטוח בעצמי אם אני צודק בזה. אם זה כך, אז מה איכפת שכתוב (בסעיף 3(א)): "בעל הסחורה יפקיד את הפקדון בידי גובה המכס, או בידי אדם אחר שהורה מנהל המכס והבלו, לא יאוחר משעת התרת הרשימון על אותה סחורה". - שיהיה כתוב, "שבועיים אחרי שחרור הסחורה".

כל הגזירה הזו היא, שאתה אומר ליבואן

- לפני שאתה משחרר את הסחורה תן סכום כזה וכזה.

האוצר מעוניין להוציא סכומי כסף כאלה וכאלה. למה לא נקל עליהם? תוציא את ה-20% מערך הסחורה, ושהיא תהיה אצלו לשנה. האם אפשר להשיג אותו? הוא לא ירמה. אני חושב שזה יותר קל.

אני מתקרב לרעיון שלי. אולי ההקלה הזו תבוא על מנת שלא תהיה זעקה לגבי רבית על אשראי. תוך חודש זה אתה סותם לו את הפה. אולי הוא מכר. אתה, יבואן, ואני רוצה ממך 20% מערך הסחורה. תן לי, אחרי שהוצאת את הסחורה, ולא לפני הוצאתה, את ה-20%.

זאת ועוד: אולי בכל זאת, אם שני דברים אלה אינם תופסים, אולי בכל זאת - גם כן מתוך אותה הנחה שחלו גזירות חדשות - תבוא רגולציה בתקופה יותר קצרה, או ברבית יותר קטנה, ובלבד שהממשלה לא תעשה דבר שהיא איננה מתכוונת לו, שכך אצל האזרח נוצר רושם כזה.

אם הדבר הראשון לא תופס, וגם הדבר השני לא תופס, אז אולי נקצר את התקופה, ושזה יעשה גם ברבית יותר קטנה. אני מציע להשאיר את כל הנוסח, ולתקן ל"לא יאוחר משבועיים".

ש. לורנץ:

ניקח לדוגמה את דברי מר קרסו לגבי מכוניות. הוא אמר כי מחיר המשאיות נע בין 80 ל-120 אלף ל"י. ניקח את הממוצע של מחיר זה, שהוא 100 אלף ל"י.

אנחנו יודעים שיש ענין בזה שיהיו מספיק משאיות לכל עת צרה. השאלה היא, אם ההפקדה על 100 אלף ל"י היא של 20%, הרי שמדובר ב-20 אלף ל"י. פירוש הדבר שהוא צריך להפקיד 20 אלף ל"י לשנה. זה יעלה לו ב-5000 ל"י לפי 36% רבית. כמה הם מרוויחים באמת? (מ. נוידרפר: אילו ידעתי אז היה טוב).

יבואני מכוניות יביאו מכוניות לוקסוס, ויפסיקו לייבא משאיות, כי זה לא יהיה להם כדאי.

ועוד דבר: אנחנו רוצים לספוג כספים. לספיגת כסף מיבואנים יש גבול ושעור. גם אצל העשיר יש הגבלה. אם צריך לעשות מחזור פי-ארבעה משיש להם, כך שבמשך שנתיים הם עלולים להשאיר ללא הון עצמי, ואז לא תוכל לספוג מה שאין. כל זמן שקונים, אז ברור הדבר שיש כסף. למה לספוג רק מהיבואנים ששם אתה מוגבל, ולא מהקונים? היבואנים שייכים לאותה קטגוריה של אזרחים שאינם יכולים להשתמש ממס הכנסה. זו קטגוריה שלא דומה אפילו לקבלנים. אתה לוקח 75%-80% רווח נקי. מה שאתה לוקח בצורה כזו על רבית מוכרת, אך אתה לוקח מס הכנסה. זה בכיס. זהו כסף שמסתובב בשוק.

לאור מה שאמרתי, האם לא מוצדק לגלגל 50%-60% מהפקדון על הצרכן, והחלק השני על היבואן?

מ. שחל:
לח"כ בדר ברצוני לומר, כי התיאוריה שפיתח היתה יכולה להיות נכונה אילו לא היה בתכנית מכלול אשר בין היתר זה בא להגביל את כמות הכסף שיש בידי הקהל. הכוונה היא, להקטין את הייבוא בכללותו, אין אפשרות להביא תכנית כזו אשר בה אף אחד לא ייפגע.

היבואנים הם אינם המקופחים ביותר. לדעתי, צריך לתת את המחשבה כך שההיטל יהיה כדאי ליבואנים להחזיק מלאי שלהם במחסנים, כדאי לו לשלם את דמי האחסנה בנמל ולא לשחרר את הסחורה. צריך להגדיר את זה בצורה פרוגרסיבית כדי שהסחורה חשוחרר מהנמלים.

ההלוואה עלולה להביא להלוואות שרשדת. רכב משא עלול להעלות את מחירי הסחורות. צריך לחשוב על ענין זה.

היו"ר י. קרגמן:
שמעתי מאחד היבואנים שטען כי יתכן שהם, היבואנים, יוכלו לקבל מהמוסדות השונים את כל ההנחות על מנת שיוכלו לשלם את ההפקדה. גם שר המסחר והתעשייה אמר בוועדה, שהוא יבוא לעזרת כל חלש.

אני חושב שבענין זה אסור שחיה איזו שהיא הפליה. אם השר ירצה לתפ הטבות, אז שזה יהיה באישור ועדת הכספים. הזכירו כאן את המשביר המרכזי - בענין זה נאמר שלא תהיה שום העדפה. ח"כ שובל אמר דבר נכון, שאולי יהיו יבואנים קטנים שיוכלו להשחק, ולכן צריך לבוא לעזרתם. אם כן, שזה ייעשה גם כן באישור.

מוטב שדברים אלה יהיו לפי קריטריונים, ושלא יהיה מצב כזה שמישהו יקבל הנחה, ואחר לא.

בקשר לחמ"י גלם: אמרנו ש-10% מכסים את חמרי הגלם. ואם מעל ל-10%, אז צריך לדאוג לכך שחמרי גלם אלה יהיו פטורים. צריך להיות סעיף בצו - שאם יהיה מעל ל-10%, אז שיהיה פטור.

בעקבות דבריו של ח"כ ארליך ברצוני להעיר, מה זה לא לומר אמת? אנחנו נדון ונברר. יכול להיות שזה צודק. אז יאמרו לנו, ואנחנו נברר את הדברים.

היו"ר י. קרגמן:

בענין ההפקדה: ההפקדה איננה משיכה של מיליארד לירות, שזה דבר חשוב. אם אנחנו רוצים לצמצם את הייבוא, אז השאלה איננה ענין של מיליארד לירות, אלא של דולרים. יש כל מיני אפשרויות. אכן ההפקדה מכבידה, וזו הכוונה. אני מצטרף לדעה האומרת, שיש להכביד על היבואן כדי שיצמצם את הייבוא שלו.

למעשה, למרות הפריטים מתייקרים, האנשים קונים. קרה גם מקרה כזה, שהייבואן, או הסוחר, מכר את המכוננית שלו. המחיר לא קבע בענין זה.

אם אנחנו רוצים תכניות, הרי שזה בנוי מאבנים אבנים, וכל זה יחד נותן אפשרות להתגבר. אם לא נקבל את הענין זה, המחירים יעלו, והאנשים יקנו. מכל מקום, היבואן שמיבא נעליים ידע שהוא צריך להפקיד הרבה כסף, אז אולי לא יבוא נעליים.

לסיכום אני אומר: א) שלא תהיינה הפליות בשטח זה. שדבר זה יהיה כתוב באופן ברור - שלא תהיינה הפליות.

ב) לגבי חמרי גלם - קביעה של 10% ומעל ל-10%. למרות שיש 10%, שיהיה ברור שחמרי גלם אין לשחרר. לא רבית ולא הצמדה. מה שהיה בזמנו של יוסף ספיר ז"ל, היה אמנם 50% הפקדה, עכשיו זה 20%. אין לזה משמעות. אני יודע שבזמנו עשו ליוסף ספיר ז"ל סקנדל. היבואנים בקרו אותו קשה. הוא הודה בזה שבקרו אותו קשה, אך המצב חייב אותו.

רבתי, כמעטפה אחד נתקבלה התכנית, חוץ מהקומוניסטים שהתנגדו לה. רוב החברים היו בישיבת ועדת חוץ ובטחון. עד היום שמענו מה אנחנו צריכים להוציא לצרכי בטחון במשך 5 שנים. אם חושבים על כך ברצינות, אז כל אחד חייב לתת את חלקו.

ג. קצב: כל מה שהבינותי היום מלשכת המסחר הוא, שברצונם לגלגל את זה על הצרכנים. כמו כן הבינותי שהיתה החלטת הממשלה שלא לתת לגלגל את זה על הצרכנים.

היו"ר י. קרגמן: ועדת המחירים לא תאשר להם את זה.

ד. נוידרפר: אם שר האוצר היה מבין את זה יחד עם כל החבילה שהביא השבוע, יכול להיות

שהכל היה נראה אחרת.

בסוף מאי החלטנו על זה. כאשר החלטנו, חשב מי שחשב כי צו זה הנו מספיק. לשר האוצר היו מחשבות אחרות - לעיין שוב ובמידה מסוימת על הצו.

כמה מלים לגבי השאלות שנשאלו פה:

כבר היתה הפקדה מעולם. היא היתה

ב-50%, ולששה חדשים. אמנם עם רבית, ולגבי סחורות שיש בהן למעלה מ-30% מכס. הבסיס משחנה ב-1,7 מיליארד ל"ג היבואנים לא התמוטטו. הם עמדו בזה, ומצבם לא רע.

בסיס ההפקדה היום הוא שליש מהייבוא.

יש לנו 15 מיליארד יבוא של סחורות. ההפקדה היא על יותר מ-10% מכס. וזה חל על 4,3 מיליארד ל"ג של סחורות. נפלו במקרה כמה סחורות שיש עליהן מכסי הגנה, כמו: חמרי גלם, ציוד. אבל רוב המחירים של חמרי גלם אינם נופלים.

לגבי ההתייקרות: סך הכל הפקדה הוא 900 מיליון ל"י לשנה. אם אנחנו נחשב את העומס, אז הרביית תהיה בסכום של 225 מיליון ל"י. 100 מיליון ל"י נטו פחות משליש. לפי סקר חברות שלנו ברווחים של היבואנים, יש 40% על ההון העצמי, כך שבשקט גמור הם יכולים לספוג את זה. בתעשייה זה מגיע ל-23%.

ועתה, לגבי השאלה אם לגלגל את זה על הצרכן: מכונית עולה 80 אלף ל"י. היבואנים מקבלים מקדמה. מכונית נוסעים כזו שווה 5000 דולר. ככל ששעור המכס גדול יותר, אז סכום ההפקדה גם כן גדול. סכום ההפקדה על 80 אלף ל"י הוא 20 אלף ל"י. אני בטוח שיבואן לוקח יותר.

להצעת ח"כ שוסטק שזה יהיה שבועים אחרי שחרור הסחורה: היכן אוכל לתפוס אותו? הרי לא כל יבואן הוא קרסו. המדובר הוא באלפים אלפים של אנשים שמתעסקים ביבוא. ברגע שהוא יוצא משער המכס, אז גמרתי אהו.

ביום א' או ב' אני אציע להצביע על המלצה. יכול להיות שנביא תיקון

היו"ר י. קרגמן:

בענין זה.

זאת ועוד: ברצוני להעיר על כך שקראנו בעתון שיש זוגות צעירים שנרשמו וקבלו שתיים-שלוש דירות אצל קבלנים. אני חושב שהוועדה שמקציבה כספים רבים צריכה לקבל דיווח כדי שתדע כיצד קורים מקרים כאלה.

אני מציע שוועדת המלצה ~~שבה היו לעניני~~ קימוצים תבקש דיווח הממשלה על כך, ושהיא תדווח לוועדת הכספים.

תודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 12.30.